

Характерною для XVIII ст. є **пам'ятка зі Скорик, 1754 р.**, яка репрезентує ще інше вирішення теми Останнього Божого Суду. У іконі відображено використання принципів бароко у засвоєнні їх провінційними іконописцями. Спрощена іконографічна схема оминає певні богословські аспекти твору, тим самим позбавляючи тієї містичності дійства, яке було невід'ємною складовою ранніх страшносудівських ікон. Проте маляр у свій спосіб розв'язує есхатологічну тематику. Іконографія перегукується із західноєвропейськими зразками, де все дійство відбувається на сірих купчастих хмарах без чіткого лінійного поділу на регістри. Христос-суддя сидить на хмарному півкрюзі, а всі інші персонажі стоять, сидять чи кланяються на хмарах, заповнюючи тим самим майже увесь простір. Сонм праведників розміщений як по праву, так і по ліву руку Спасителя. Сцена пекла обмежується зображенням вогню, що виходить з пащі чудовиська, в якому монохромно відображено загиблі душі.

Тематика Страшного Суду є однією з ключових у християнському вченні. До неї неодноразово зверталися богослови та Отці Церкви, розглядаючи її важливі есхатологічні аспекти. Драматичне дійство Останнього Божого Суду у свій спосіб розкриває ікона, де іконописці заторкують багато інших питань, що стосуються як богословських аспектів, так проблем тогочасного суспільства в аспекті культури та моралі, що в окремих випадках відтворено з документальною достовірністю.

М'ясопусна Неділя

Господь гряде, і хто стерпить Його страх, хто явиться перед лицем Його, але, душе моя, будь готова на стрічу" (Третя пісня канону утрени М'ясопусної неділі)

Притча про блудного сина минулої неділі символічно показала нам незглибиме милосердя Бога, який приймає навіть найбільшого грішника, коли той кається і шкодує, що здійснив гріхи. Та щоб хтось не наважився грішити тільки тому, що Господь Бог милосердний і простить йому, то свята Церква у двох наступних неділях для перестороги наводить дві справді драматичні сцени: день Страшного Суду і вигнання з раю наших прародичів

— Адама й Єви. Ці дві сцени змальовують нам Божу справедливість. У М'ясопусну неділю святе Євангеліє говорить про день Страшного Суду, а Сиропусна неділя оплакує вигнання наших прародичів з раю.

Неділя Блудного Сина наче говорила до нас: "Блудні діти, поверніть з дороги гріха та в покорі й каятті вертайтеся до батьківського дому, бо наш Отець Небесний безконечно милосердний, то простить і вам". — А М'ясопусна й Сиропусна неділі грізним тоном перестерігають нас: "Господь Бог не тільки безконечно милосердний, але й безконечно справедливий, тож не грайтеся з гріхом, але бійтеся строгої руки Божої справедливості й кари". День Страшного Суду всім нам пригадує велику відповідальність, яка чекає на кожного з нас за наше життя. А швидка й дуже строга Божя кара, що впала на наших прародичів за єдиний тяжкий гріх, переконує кожного, що з Богом не можна жартувати. Тож одна й друга неділя доводять нам необхідність виправлення нашого життя, посту й покути, жалю за гріхи, бо тільки тоді зможемо мати надію на Боже милосердя у день Страшного Суду.

Що таке "м'ясопуст"?

Седмиця, що наступає після неділі Блудного Сина, називається М'ясопусна і закінчується неділею, яка має ту саму назву. М'ясопусна неділя це вже останній день перед Великим постом, у якому ще дозволялося їсти м'ясо. Звідси й назва цієї неділі — м'ясопуст, що значить відпущення, покиннення м'яса. Очевидно, ми тут маємо на думці ті часи, коли Великий піст дотримувався дуже строго.

Богослужба М'ясопусної неділі

М'ясопусна неділя ще має назву неділі про Страшний Суд. Цього дня читається святе Євангеліє, в якому Ісус Христос говорить про Страшний Суд та про вічну нагороду для праведних і вічну кару для грішних. Події Страшного Суду присвячена вся сьогоднішня богослужба. Оспівуючи перебіг Страшного Суду, вона намагається наповнити нас спасенним страхом, жалем за гріхи та вказати на необхідність добрих справ, передовсім справ милосердя. Перед цим судом ніхто не втече, і тут усе буде виявлене, нагороджене або покаране, про це сказано в наступних стихирах з великої вечірні неділі: "Книги відчиняться, виявлені будуть людські діла перед нестерпним судом, а вся долина зашумить страшним скреготом плачу, коли побачить усіх грішних, засуджених на вічні муки Твоїм справедливим судом, і даремний плач. Тому молимо Тебе, Блаже, пощади нас слав'ячих Тебе, єдиний многомилостивий". "Засурмлять труби й розпадуться гроби, і весь людський рід воскресне з трепетом. Ті, що творили добро, радуються в радості чекаючи, щоб прийняти нагороду. А грішники тремтять, гірко ридаючи, бо йдуть на муку й відлучаються від вибраних. Господи слави, змилосердися над нами й пощади нас, як Благий, та зроби нас гідними мати частку з тими, що Тебе полюбили". Кожен стане на Страшному Суді, і там не будуть зважати на особи, які співають пісні канону утрени цієї неділі: **"Надходить день, уже при дверях суд, чувай, душе, де збираються разом царі і князі, багаті й бідні, і кожна людина дістане по заслугі своїх діл"** (Четверта пісня).

о. Юліян Катрій, ЧСВВ. "Пізнай свій обряд"

Великим і страшним буде цей день для кожного з нас. Тому і суд цей називається Страшним: відкриті будуть перед усіма наші діла, слова і найпотаємніші думки і бажання. Тоді вже ні на кого нам надіятися, бо Суд Божий праведний, і кожен отримає за ділами своїми.

Преподобний Єфрем Сирин про покаяння: Пав я, підійми і дай хоч трохи потрудитися, щоб на Суді не бути посоромленим. Очисти мене благодаттю твоєю, Милосердний Отець; обмий скверну мою всеочищуючим іссопом Твоїм, і зціли язви мої, щоб подякував я за благодать Твою!

Я впав: підійми і укріпи мене Господи, бо Ти підіймаєш всіх, хто впав. Простягни до мене Свою руку і знову оживотвори мене Твоїми щедротами! Супротивник збрехов мені, зняв з мене та вкрав все моє вбрання, зробив так, що залишаюсь я безплідним і повинен йти на Суд оголеним від усього. Милість Твоя нехай буде для мене одежею в день Суду! Великий страх в той день Суду, коли кожен дасть відповідь про справи свої, і про помисли свої, і навіть про найменшу річ. Ти виправдай мене тоді, Суддя мій; бо хоч і винний я, але маю волю каятися. Стискатися і безмежно мучитися буде серце наше, коли перейде все, що збуджувало в нас похотіння, коли всякий з'явиться оголеним душею і буде поведений до відповіді. Тоді горе тому, хто, подібно до мене, вчинив множество беззаконь, хто грішив та захоував свої гріхи, щоб не бути осоромленим тут!